

До
Членовете на Научно жури
СА „Д. А. Ценов“
„Катедра „Финанси и кредит“

СТАНОВИЩЕ

на член на научно жури, определено със Заповед № 357/ 30.04.2019 г.
на Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов
относно дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“

Автор на становището: доц. д-р Ваня Денчева Цонкова, катедра „Финанси и счетоводство“, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“

Автор на дисертационния труд: докторант Даниел Емилов Николаев, D010216157, по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“

Тема на дисертационния труд: „Управление на банков инвестиционен портфейл в условията на Базел III“

I. Общо представяне на дисертационния труд

1. Предмет

Като предмет на дисертационния труд докторантът определя „методите за управление на инвестиционния портфейл в кредитните институции и тяхната адаптация в условията на Базел III“. На тази основа са формулирани целта, тезата, седем хипотези и пет задачи на изследването. То е фокусирано върху анализа на проблемите в банките след въвеждане на новата регулаторна рамка, от една страна, и представяне на възможностите за тяхната адаптация и подобряване на ефективността чрез промени в методологията на управление на инвестиционните им портфейли, от друга.

2. Обем

Дисертацията е в обем от 170 стандартни страници (без приложението) и се състои от въведение, три глави, заключение, използвана литература. Включено е и едно приложение.

3. Структура

Структурата на дисертационния труд е класическа и оптимална за следване на целите и задачите, както и за аргументиране на тезата и работните хипотези.

Във **въведението**, на фона на мотивиране на избора и обосноваване актуалността на темата, авторът прецизно и задълбочено формулира обекта, предмета, тезата, работните хипотези, двупосочната цел и научноизследователските задачи.

Първа глава е с теоретическа насоченост. В нея докторантът представя ключовите характеристики на банковата дейност, очертава спецификите на банковия инвестиционен портфейл, анализира рисковите концепции за банките и дава своя интерпретация за тях. След това вниманието се насочва към възможните измерители на доходността и риска като ключови характеристики на банковия инвестиционен портфейл, като се достига до заключението за висо-

ката приложимост на стойност под риск моделите (VaR). По-нататък се акцентира върху различните подходи за управление на активите спрямо разполагаемите ресурси и върху техниките за оценяване на стабилността на банките. Изтъква се отново високата приложимост на VaR моделите и рейтинговите системи като първоизточник на регулаторните мерки, наложени от Базел III. И накрая в тази глава авторът представя изследвания относно ефектите на новата регулаторна рамка върху банковата система, както и разглежда концепцията за франчизната стойност като удобен измерител на пазарната позиция на банката.

Във втора глава се обосновава инструменталната рамка на емпиричното изследване. В нея на първо място се разглежда потенциала за приложение на VaR моделите върху кредитния портфейл и дълговите инструменти. По-нататък авторът представя пълната методология, основата на CAMEL модела, трансформиран в CLEAM, както и предлага методология за оценяване на франчизната стойност. В последния параграф се разработва модел за функциониране на кредитната институция, в съответствия с факторите на околната среда и техническите ограничения на Базел III.

Трета глава е с емпирико-изследователски характер. В нея чрез извадковия подход се изследват промените в банковия инвестиционен портфейл в ЕС, както и измененията в риска на капитала на банковите институции. По-нататък, въз основа на франчизната стойност и CAMEL модела, се анализират промените в българската банкова система след въвеждането на Базел III. И накрая, кулминационен момент в работата е симулацията на банков инвестиционен портфейл като се използват четири подхода за оптимизация – франчизна стойност; максимална доходност на инвестициите; максимална доходност при регулаторно максимален риск; максимален EVaR при минимален CVaR. От симулациите се прави заключението, че банковите институции изпитват рисков глад, което ограничава възможността им за естествено покачване на стойността на бизнеса си, а оттам и на франчизната стойност.

В заключението се обобщават крайните резултати от труда, като се акцентира на доказването на тезата, както и потвърждаването, респективно отхвърлянето, на поставените в увода хипотези.

4. Литература

Докторантът е използвал 101 източника на български и английски език, свързани от една страна с теоретико-методологическите основи на дисертационния труд и включващи приносите на наши и чужди изследователи, както и статистическа информация от ЕЦБ, БНБ, от финансовите отчети на банките и други източници.

5. Приложения

В дисертацията е включено едно приложение, представящо динамиката на структурата на банковите инвестиционни портфейли по държави членки на ЕС. В изложението се съдържат множество таблици и фигури, допълнително онагледяващи резултатите от изследванията.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

1. Преценка на актуалността и разработеността на изследвания в дисертацията научен проблем

Дисертационният труд е посветен на актуална и значима тема – въвеждането на регулационното споразумение Базел III и протичащата все още адаптация на кредитните институции. Докторантът, използвайки специализираните си знания и умения в областта на банковия мениджмънт и същевременно осъзнавайки необходимостта от мерките срещу прекомерно поемане

на рискове, приема трудната задача да изследва резултатите от ограничаване нормалното функциониране на банките и да предложи методи за оптимизиране на инвестиционните им портфейли в условията на свръхрегулация.

В съдържателен план разработката отговаря на всички изисквания за научноизследователски труд. В нея проличава умението на автора за задълбочен анализ на теоретичните концепции и модели, за аргументиране и внедряване на собствен подход за изследване в конкретното поле, както и за разкриване на нови насоки на банковия инвестиционен мениджмънт.

2. Мнение за езика, обема и инструментариума на дисертационния труд

Дисертационният труд се отличава с прецизното използване на специализирана финансова терминология. Написан е на висок научен стил и е предназначен за компетентна професионална аудитория.

Литературните източници са цитирани коректно и съобразно установените изисквания като са спазени правилата на научната етика. Приложените научни методи за извличане, обработване и анализ на мащабни данни свидетелстват за отлични умения и компетенции в областта на статистиката и иконометрията, банковия мениджмънт и специализирания софтуер.

В дисертацията се откроява авторовото присъствие, както при задълбоченото и прецизно представяне на теоретичните постановки и методология, така и при интегрирането им в цялостен и оригинален собствен алгоритъм за изследване и моделиране, съобразно предмета на труда.

Структурата и съдържанието на дисертацията съответстват на формулираната изследователска теза, работните хипотези и следват формулираната двuasпектна цел и 5 изследователски задачи.

3. Мнение доколко авторефератът г отразява точно и пълно труда

В автореферата присъстват задължителните елементи: обща характеристика; структура и съдържание на труда; синтезирано изложение на дисертационния труд; справка за научните приноси; списък с публикациите по темата; насоки за бъдещи изследвания; декларация за оригиналност и достоверност.

Авторефератът отразява достоверно структурата, логиката и съдържанието на труда. Положителен момент е отразяването на ограничителните рамки, методологията и литературната основа на изследването, което отсъства в увода на дисертацията.

Пряко свързани с темата на дисертацията са 5 публикации, от които: две студии, една статия и два научни доклада. Всички публикации са в трудове, включени в националния референтен списък.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Авторът формулира пет приноса: 1) Направен е критичен анализ на структурните промени в банковите инвестиции и доходи; 2) Изследвани са измененията в пазарната стойност на кредитните институции, като се поставя акцент върху риска и франчизната им стойност; 3) Разработен е скоринг модел, базиран на CAMEL с разместване значимостта на факторите, за да се определи стабилността на кредитните институции; 4) Съставен е модел за функционирането на кредитната институция, изцяло основан на външни фактори и структура на активите и пасивите; 5) Чрез използване на симулирани данни за състоянието на пазара и статистическо моделиране е достигнато до извода, че увеличението на инвестициите в капиталови инструменти дава възможност да се достигнат по-добри рисково-доходни характеристики за банките.

Така формулираните приноси са лично дело на докторанта. Те отразяват прецизно действителните достойнства и значимост на дисертационния труд, обогатяват сериозно методологията на банковия анализ, и поставят нови възможности при управлението на банковите инвестиционни портфейли.

IV. Критични бележки и въпроси по дисертационния труд

Впечатлена съм от имплементирането на богат и съвременен научен инструментариум в научното изследване, както и от практическата полезност на авторовите предложения. Не считам за уместно да посочвам дребни несъвършенства на фона на демонстрирания висок професионализъм.

В процес на защитата докторантът може да открие основните различия в изменението на резултатите на инвестиционни портфейли на банковата система у нас в сравнение с банковите системи на други държави от Централна и Източна Европа.

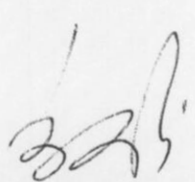
V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

Представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на националната и университетската нормативна уредба в СА „Д. А. Ценов“. Чрез него авторът показва високо ниво на теоретична подготовка, познаване на статистико-иконометричния инструментариум и компетенции за неговото прилагане и усъвършенстване в областта на банковия инвестиционен мениджмънт. Налице са необходимата актуалност и значимост на разработвания проблем, реална научна стойност и новост на авторовите предложения. Идеите и резултатите от проведените изследвания са популяризирани в сериозни публикации.

Всичко това ми дава основание да дам положителна оценка на дисертационния труд и да предложа на уважаемите членове на Научното жури да гласуват за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (финанси)“ на докторант Даниел Николаев.

23.05.2019 г.,
Велико Търново

Изготвил становището:

(доц. д-р В. Цонкова)